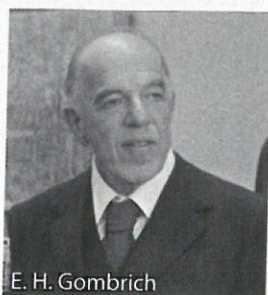

ERNST HANS JOSEF GOMBRICH

ZGODOVINA UMETNOSTI

prevod: Katja Jenčič

Studia humanitatis, zbirka Varia,
2025, m. v., 688 str., 59,90 €, JAK

E. H. Gombrich

Ko obiščem kako večjo londonsko knjigarno, je *Zgodovina umetnosti*, ki jo je leta 1950 objavil umetnostni zgodovinar E. H. Gombrich (1909–2001), rojen v Avstriji, večino časa pa je preživel v Veliki Britaniji, eno tistih del, ki vztraja na knjižnih policah, namenjenih umetnosti. Gombricha v sloven-

ščini že poznamo po delu *Kratka zgodovina za mlade bralce*, vendar je *Zgodovina umetnosti* knjiga, s katero se je zapisal v zgodovino. Ne glede na to, da njen prevod dobivamo 75 let po izvirnem izidu (zdaj je v obtoku 16. izdaja, ki je tudi prevedena), gre za monumentalno delo in v sedanjih razmerah, ko so tovrstne knjižne izdaje le še redkost, tudi za izjemen domač založniški projekt. Gombrich svojo knjigo začenja z zdaj že klasičnima stavkoma: »V resnici ne obstaja nič takega kot umetnost. So samo umetniki,« po tem pa nam z razgibanim, a razumljivim jezikom začne pripovedovati živopisno (in z mnogimi, večinoma barvnimi reprodukcijami umetniških del obogateno) zgodbo o umetnosti vse od prazgodovinskih poslikav pa do abstraktne umetnosti 20. stoletja. Temeljna knjiga o umetnosti kot človeškem prizadevanju za izražanje, lepoto in razumevanje sveta. Moderna klasika! > SAMO RUGELJ

MAJA BITENC

GOVOR V GIBANJU MED RIBNICO IN LJUBLJANO

Univerza v Ljubljani,

2025, m. v., 269 str., 25,90 €

Maja Bitenc

Sociolingvistka, raziskovalka in docentka na Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Maja Bitenc, se že vrsto let ukvarja z vprašanji jezikovne rabe, jezikovne identitete in družbene dinamike govora. V pričujoči monografiji *Govor v*

gibanju med Ribnico in Ljubljano avtorica odpira metodološko izviran pogled na slovenski jezikovni prostor. Delo se osredinja na govorce, ki se vsakodnevno gibajo med Ribniško dolino in Ljubljano, avtorica pa raziskuje, kako njihova mobilnost sooblikuje njihov način govora, sporazumevanja in samorazumevanja tako v domačem kot zasebnem okolju. Avtorica s kombinacijo terenskega dela, analize posnetkov govora, poglobljenih intervjujev in natančnega preučevanja jezikovnih praks v monografiji pokaže, da govor nikakor ni statičen, vezan zgolj na kraj, v katerem se rodimo ali odrasčamo, ampak je v stalnem gibanju, tako kot ljudje sami. Med vsakdanjimi potmi govorcev, ki jih je avtorica vzela pod drobnogled, se tako prepletajo narečno, mestno in standardno izražje, ob prehajanju med kraji pa nastaja nova, živa jezikovna identiteta. Monografija odpira vprašanja o vplivu mesta na podeželje ter sodobnih oblikah slovenskega jezika in je dragoceno branje tako za jezikoslovce kot za vse, ki jih zanima, na kakšen način se jezik spreminja, ko pride v stik z življenjem. > TIA KOVAČIČ

JOŽEF MUHOVIČ

UMETNOST V ŽIVEM IN MRTVEM KOTU

Razprave

Slovenska matica, zbirka Razprave in eseji,
2025, t. v., 330 str., 37 €, JAK

Jožef Muhovič

Jožef Muhovič – akademski slikar, grafik, likovni teoretik, upokojen univerzitetni predavatelj in redni član SAZU – je širši javnosti znan predvsem po temeljnem terminološkem slovarju *Leksikon likovne teorije* in po likovnoteoretskem priročniku *Vidno in nevidno*. Področji filozofije estetike in likovne teorije

obravna tudi njegovo novo delo, ki združuje razprave in eseje. Povezuje jih v tri poglavja. Prvo obravnava estetiške razprave, drugo likovnoteoretske razprave, tretje poglavje pa teoretske temelje preverja v praksi. Avtor motri umetnost kot znanstvenik, filozof in ustvarjalec. V prvem poglavju razpravlja o umetnostni identiteti, o odnosu med umetnostjo in vrednotami, o mejah umetnosti, o umetnosti v preteklosti in prihodnosti. V drugem poglavju se posveča umetnostnemu mediju, razlikam med likovno in vizualno umetnostjo ter razlaga umetniškega dela, zaključuje pa ga z razmislekom o umetniškem stilu. Tretje poglavje združuje dve daljši razpravi – prva se pogloblja v modernizem, druga, prežeta z avtorjevim življenjskim nazorom, pa interpretira slovensko likovno umetnost po političnih prelomih v letih 1945 in 1991. Delo, v prvi vrsti namenjeno strokovni javnosti in študijskemu procesu, bo pritegnilo tudi bralce z zanimanjem za likovno umetnost. > MAJA ČREPINŠEK

70 LET GRAFIČNEGA BIENALA LJUBLJANA

Zbornik

urejanje: Nevenka Šivavec, Gregor Dražil
Mednarodni grafični likovni center,
2025, m. v., 592 str., 39 €

MGLC – Mednarodni grafični likovni center – je ob 70. obletnici Grafičnega bienala Ljubljana izdal jubilejni zbornik, ki pa nima značaja pregleda interpretacij posameznih bienalnih razstav in dogodkov. Namesto tega se je pod uredniškim vodstvom Nevenke Šivavec in Gregorja Dražila mednarodna skupina avtorjev različnih strokovnih profilov in interesov (Stefana Djokic, Anthony Gardner, Kaja Kraner, Jennifer Noonan, André Pitol, Ana Sladojevič, Nevenka Šivavec, Breda Škrjanec, Annosh Urbanke, Maja Vardjan in Božidar Zrinski) poglobila v umeščanje bienala v širše teoretske kontekste. Opazovali so ključne transformacije bienala od začetkov leta 1955 do sedanjega časa ter izpostavili njegove prelomne dogodke in izstopajoče osebnosti. Zbornik z mnogoglasjem odpira nove poglede na preteklo dogajanje in dopolnjuje že objavljeno dokumentacijo, poleg tega pa ponuja zanimiva izhodišča za razmislek o novih usmeritvah ugledne prireditve, ki je Ljubljano in Slovenijo umestila na mednarodni zemljevid likovnega dogajanja. Dvojezična besedila (slovenska in angleška) dopolnjujejo slikovno gradivo likovnih del in arhivske fotografije, ki prikazujejo dogajanje na bienalnih razstavah in ob njih. > MAJA ČREPINŠEK

